

Sosyal Onay htıyacı Ölçe i: Geçerlik Ve Güvenirlik Analizi¹

Burcu KARA AR²

Selahiddin Ö ÜLMÜ³

Geli Tarihi: 12.04.2016

Kabul Tarihi: 04.06.2016

Öz

Bu ara tırmada “Sosyal Onay htıyacı Ölçe i” geli tirilmi tir. Geli tirilen Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'nin psikometrik özelliklerini belirlemek için 2013-2014 ö retim yılı Bahar Dönemi'nde Amasya Üniversitesi E itim Fakültesi'nde ö renim gören 100 üniversite ö rencisine ön uygulama yapılmı ve daha sonra da 360 üniversite ö rencisinden elde edilen verilere açımlyıcı faktör analizi yapılmı tir. 265 üniversite ö rencisinden elde edilen verilere de do rulayıcı faktör analizi uygulanmı tir. Açımlyıcı faktör analizi sonucu ölçekle ilgili olarak üç alt boyuttan olu an bir yapı bulunmu tur. Ölçe in üç boyutunun toplam varyansın %45'ini açıkladı ı görülmü tür. Bu üç boyuttan ilki, ba kalarının yargılarına duyarlılık, ikinci alt boyutu sosyal geri çekilme, üçüncü alt boyutu olumlu izlenim bırakma olarak adlandırılmı tir. Ölçekten alınan puanların yüksekli i sosyal onay ihtıyacının yükseldi ini göstermektedir. Ölçe e uygulanan do rulayıcı faktör analizi sonuçları ölçe in üç alt boyutlu yapısını do rulamı tir ($\chi^2/sd= 2.11$, RMSEA= .06, NNFI= .94, CFI= .95, RMR= .06, NFI= .90, IFI= .95). Ölçe i olu turan üç alt boyutun iç tutarlılık katsayısı ba kalarının yargılarına duyarlılık için .83, sosyal geri çekilme için .80, olumlu izlenim bırakma için .80 bulunmu tur. Ölçe in genelinin iç tutarlılık katsayısı .90'dır. Test-tekrar test yöntemi, 2 hafta arayla gerçekte tirilmi ve iki uygulama arasında .90 düzeyinde yüksek bir korelasyon bulunmu tur. Olumsuz De erlendirilme Korkusu Ölçe i'yle Sosyal Onay htıyacı Ölçe i arasında .79 düzeyinde yüksek bir korelasyon bulunmu tur.

Anahtar kelimeler: Sosyal onay ihtıyacı, üniversite ö rencileri, geçerlik ve güvenilirlik.

¹ Bu çalı ma Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü'nde yayınlanan ve Prof.Dr. Selahiddin Ö ülmü 'ün damı manlı nda yürütölen “Üniversite Ö rencilerinde Sosyal Onay htıyacının Çe itli De i kenler Açısından ncelenmesi” adlı Doktora tezinin bir bölümüdür.

² Yrd.Doç. Dr., Amasya Üniversitesi, E itim Fakültesi, Psikolojik Damı manlık ve Rehberlik Anabilimdalı, burcukarasar@gmail.com

³ Prof.Dr, Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi, E itimde Psikolojik Hizmetler Bilimdalı, ogulmus@ankara.edu.tr

---

Need For Social Approval Scale: The Validity and Reliability

Submitted by 12.04.2016

Accepted by 04.06.2016

Abstract

In this study, “The Need For Social Approval Scale” was developed. In order to identify the psychometric features of the Need For Social Approval Scale, a pilot study was carried out with 100 students at Amasya University, Faculty of Education, and then exploratory factor analysis was applied to the data obtained from 360 university students. Confirmatory factor analysis was applied to the data obtained from 265 university students. As a result of the exploratory factor analysis, a structure of three sub-dimensions was found out. It was seen that three dimensions of the scale explain 45% of the total variance. The first of those dimensions is named as sensitivity to others’ judgments, the second is social withdrawal, and the third is leaving a good impression. High scores in the scale show the increase of the need for social approval. The results of the confirmatory factor analysis validate the scale’s having a structure of three sub-dimensions. ($\chi^2/df= 2.11$, RMSEA= .06, NNFI= .94, CFI= .95, RMR= .06, NFI= .90, IFI= .95). It was found that the Coefficient of internal consistence is .83 for sensitivity to others’ judgments, .80 for social withdrawal, and .80 for is leaving a good impression. The Coefficient of internal consistence for the scale in general is .90. Test – re-test method was applied with a two-week interval and a high correlation of .90 was found between the two applications. A high correlation of .79 was found between the Fear of Negative Evaluation Scale and Need for Social Approval Scale.

Keywords: Need for social approval, university students, validity and reliability.

Giri

Sosyal onay ihtiyacı, ba kalarının beklentilerinin önemli görüldü ü, di er insanların yargılarına önem verildi i ve sosyal etkile imlerde bireyin uyuma yönelik davranı lara önem vermesiyle ilgili bir kavramdır. Leite ve Beretvas (2005, s, 141) sosyal onay ihtiyacının, bireyin di erlerinin onayını araması ve onaylanmamaktan kaçınmaya çalı masını içeren bir kavram olarak tanımlandı nı belirtmi lerdir.

Ki ilerarası etkile imlerde önemli bir yere sahip olan bu ihtiyaç, hem yakınlamayısalyayıp sosyal ba ların kurulmasını sa larken hem de bireyin kendisinden çok ba kalarının beklentilerine ve isteklerine göre bir ya am sürmesine neden olabilen bir durum olarak görülmektedir. Bu ihtiyaç, özellikle bireylerin içerisinde ya adıkları kültürden etkilenmektedir.

Türk kültüründe ba kalarının beklentilerinin önemli oldu u ve “Elalem ne der?” sorusunun bir uzantısı olan sosyal onay ihtiyacının davranı ları etkiledi i görülmektedir. Bu anlayı , özellikle sosyal ya amda bireylerin kararlarını ve ya am biçimlerini etkileyebilmektedir. Örne in, Türk kültüründe insanların evlerini düzenleme ekinde, misafirperverli inde, giyim tarzlarında, hatta ölüm sonrasında iyi anılma iste inde sosyal onay ihtiyacının varlı nı ve önemini görebilmek mümkündür. Sınav kaygısına yol açan “ba arısız olursam ba kalarına rezil olurum” dü üncesi de sosyal onay ihtiyacının yansıması olarak görülebilir.

Türkiye, toplulukçu kültürün yaygın olarak görüldü ü bir toplumdur. Türkiye’de insanların di er bireylerle ili kileri ve toplumun beklentileri birey için önemlidir. Dolayısıyla bireyin davranı larının açıklanmasında toplumun beklentilerinin önemli oldu u ama bunun üzerinde yeterince durulmadı ı belirtilmektedir (Ka ıtçıba ı, 2010). Tanhan ve Mukba (2014) da onay ihtiyacının Türkiye’deki kültürel yapıda yaygın bir ekilde görülen bir durum oldu unu belirtmi tir. Yazarlar, onay ihtiyacının ba ımlı bir ki ili in özelli i olarak ele alındı nı vurgulamı lar ve aynı zamanda onay ihtiyacının kültürel de erlerden kaynaklanan bir durum mu yoksa ki ilik bozuklu undan kaynaklanan bir durum mu oldu una yönelik bir ara tırmanın bulunmadı na dikkat çekmi lerdir.

Sosyal onay ihtiyacı, Türkiye’de yapılan ara tırmalarda dolaylı olarak ele alınmı , bu konunun do rudan ele alındı ı bir çalı ma yapılmamı tır. Yurtdı nda ise sosyal onay ihtiyacı üzerine yapılan çalı maların ba langıcı 1920’li yıllara dayanmaktadır. 1920’lerin ba larında psikologlar, pek çok ki ilik ölçe ine verilen yanıtın davranı ların do ru göstergeleri olmayabilece ini fark etmi lerdir. Bu durum nedeniyle 1930’lu yılların ortalarına kadar testlerdeki bu durumun nedenleri incelenmi tir (Crowne ve Marlowe, 1964). Sosyal

be enirlik kavramının ortaya çıkmasında anketlere yanıt verenlerin kendilerini olumlu bir şekilde sunma istekleri ve gerçe i yansıtmamaları etkili olmu tur. İnsanlarda kendilerini olumlu bir şekilde sunmaya yönelik e ilim ara tırmacıların ilgisini çekmi tir (Johnson ve Van De Vijver, 2003).

Crowne ve Marlowe (1964) 1957 yılında Edwards'ın testlerin geçerlili ini etkileyen bir durum olarak "sosyal be enirlik" kavramını ortaya attı nı belirtmi lerdir. Ölçeklere verilen yanıtlarla ilgili olarak, Crowne ve Marlowe, bu durumu, bireylerin sosyal onay kazanmak için sosyal açıdan be enilir yanıtlar vermeleri ekinde açıklamı lardır. Ara tırmacılar, bu ölçe e verilen yanıtların testlerdeki sosyal be enirlik etkisinin yanı sıra sosyal onay ihtiyacını da dolaylı olarak ölçtü ünü belirtmi lerdir. Geli tirdikleri ölçekte yüksek sosyal onay ihtiyacı, kültürel olarak onaylananları yapma ve kültürel olarak onaylanmayanları yapmama olarak tanımlanırken, dü ük sosyal onay ihtiyacı daha yüksek ba ımsızlık ve daha dü ük motivasyonla tanımlanmı tir.

Sosyal onay ihtiyacı, bazı yazarlar tarafından onaylanma iste i olarak açıklanmı tir. Jones (1969) akılcı olmayan inançların bir bile eni olarak onaylanma iste ini u ekinde tanımlamı tir. "Ki inin içinde bulundu u toplumda önemli buldu u hemen her ki i tarafından sevmeyi ve onaylanmayı iddetli bir ihtiyaç olarak dü ünmesidir. Bu inancın esası sevgi ve onaylanmanın istenilen bir durum olmaktan ziyade ihtiyaç olarak belirmesidir" (Jones, 1969; Akt: Yurtal Dinç, s, 52-53).

Bazı yazarlar da sosyal onayı bir motivasyon kayna ı olarak tanımlamı lardır. Örne in Bernstein (2011) insan davranı larının ço unun onay ve hayranlık gibi isteklerle motive oldu unu, McCollum (2009) da onay aramanın genel anlamda bir motivasyon oldu unu belirtmi tir. Conn'a (1963) göre onay motivasyonu, ki inin durumsal taleplere büyük oranda uyması, fikirlerinin di erlerinin fikirlerinden ve yargılarından kolayca etkilenebilmesi, kendisini de erlendirmeye yönelik ki ilik ölçeklerinde mükemmel yakın bir ki i olarak tanımlaması ve incinebilir benlik saygısını koruma adına bir giri imidir (akt: Conn, 1964, s, 19). Crowne ve Marlowe (1964, s, 202) onay motivasyonunun "Sosyal Ö renme Kuramı" tarafından tanımlandı nı belirtmi ler ve onay motivasyonunun "güç ihtiyacıyla" ili kilendirilebilece ini vurgulamı lardır.

Moulton, Moulton ve Roach (1998) sosyal onayın, insan davranı ları için önemli bir motive edici oldu unu belirtmi lerdir. Bu yazarlar, onay motivasyonunu olumlu bir izlenim olu turma, ba kalarının onayını kazanma ve onaylanmamaktan kaçınma olarak açıklamı lardır. Larsen, Martin, Ettinger ve Nelson (1976) da ki ilerarası etkile imlere ili kin olarak, insan davranı larının büyük kısmının onay aramayla ilgili oldu unu belirtmi lerdir.

West (2013) de ço u insanın de er duygularının artan bir eilde sosyal onaya dayalı oldu unu belirtmi tir. Ayrıca onay arama/ilgi arama davranı larını itaatkâr bireylerin özelliklerinden biri olarak açıklamı tır. West'e göre onay arayan bireyler, ba kalarının fikirleriyle ilgili a ırı kaygılanan ki ilerdir. Bunun yanı sıra mükemmeliyetçi, övgü ve tanınma arayan, yardımsever ve hayır diyemeyen bireylerdir.

Sosyal onay kavramını bir ihtiyaç, istek ve motivasyon kayna ı olarak ele alan bu görü lere bakıldı nda, sosyal onayın bir ihtiyaç olarak ele alınmasının daha uygun oldu u görülmektedir. Çünkü sosyal bir varlık olarak insan, etkili ve yakın ili kiler geli tirebilmek için sosyal onaya ihtiyaç duyar. Etkili ve yakın ili kilerin gerçeikle mesi için hissedilen bu ihtiyaç yönünden de bireyler arasında farklılıklar bulunmaktadır.

Yurtiçi ve yurtdı ı literatürde, psikolojik bir yapı olarak sosyal onay ihtiyacı ile ilgili do rudan ya da dolaylı çalı maların yapıldı ı görülmektedir. Daha önce de belirtildi i gibi, bu çalı malarda sosyal onay bazen bir ihtiyaç olarak kavramla tırılmı , bazen bir motivasyon kayna ı ve bazen de bir ki ilik boyutu olarak ele alınmı tır. Kavramın do rudan veya dolaylı olarak ele alındı ı bu çalı malarda farklı ölçme araçlarından yararlanılmı tır. Bu ara tırmanın bu alandaki kavram karma asını giderece i dü ünülmektedir.

Türkiye'de "Sosyal Onay İhtiyacı" yapısını ölçmeye yönelik ölçme araçlarına bakıldı nda Erözkan (2003) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan "Ki ilerarası Duyarlılık Ölçe i" nin alt boyutlarında onay ihtiyacının yer aldı ı görülmü tür. ahin, Ulusoy ve ahin (1993) tarafından uyarlanan "Sosyotropi-Otonomi Ölçe i" nin sosyotropi boyutunda onaylanmama kaygısı alt boyutunun bulundu u görülmü tür. ahin ve ahin (1991) tarafından uyarlanan "Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Ölçe i" nde onaylanma ihtiyacı adı altında bir alt boyut görülmü tür. mamolu ve Aydın (2009) tarafından geli tirilen "Ki ilerarası li ki Boyutları Ölçe i" nde onay ba ımlılı ı alt boyutuyla kar ıla ılmı tır. Türküm (2003) tarafından geli tirilen "Akılcı Olmayan nanç Ölçe i"nde de onaylanma ihtiyacı alt boyutunun oldu u görülmü tür. Yurtal Dinç (1999) tarafından uyarlaması yapılan Akılcı Olmayan nançlar Testi'nde de onay ihtiyacı alt boyutu vardır. Bu ölçeklerin dı nda Bebek (2012) tarafından "Onay Ba ımlılı ı Ölçe i" adıyla bir ölçek geli tirildi i görülmektedir. Ancak bu ölçe in geli tirilme sürecinde katılımcı sayısının 20 ö renciden olu ması nedeniyle üzerinde durulmamı tır.

Yabancı literatür incelendi inde ise bu yapıyı ölçmek üzere Marlowe ve Crowne (1960) tarafından geli tirilen Sosyal Be enirlik Ölçe i'nin kullanıldı ı görülmektedir. Marlowe ve Crowne'nin (1960) geli tirmi oldukları "Sosyal Be enirlik Ölçe i" ölçme araçlarının yanı sıra bireylerin onay motivasyonunu da ölçecek eilde tasarlanmı tır Türkiye'de bu ölçe in

geçerlik ve güvenirlik çalı maları Özeren (1996) tarafından yapılmı tır. Yurtdı nda bu ölçe in yanı sıra Larsen ve di erleri (1976) “Onay Motivasyonu Ölçe i”ni geli tirmi lerdir. Bu ölçekle ilgili uygunluk, sosyal yarar, makyavelizm ve içsel kontrolden olu an dört temel bile en tanımlanı mlardır. Uygunluk, kurallara ve sosyal beklentilere uyma olarak açıklanı mlı tır. Sosyal yarar, önemli ki iler tarafından sosyal onay ve kabul görmeyle ilgili olarak açıklanı mlı tır. Makyavelizm, di erlerini olumsuz bir ekilde manipüle etmeye isteklilikle ilgili olarak açıklanı mlı tır. İçsel kontrol, sosyal baskıdan ayrı olarak birinin kendi davranı larını ve motivasyonlarını kontrol edebilmesiyle ilgili olarak açıklanı mlı tır. Daha sonrasında, bu ölçek Martin (1984) tarafından revize edilmi tir. Martin (1984) sosyal onay ihtiyacının, testlere verilen yanıtlardaki sosyal be enilirli in etkisinden ayrı bir ekilde ele alınması gerekti ini dü ünü mü ve onay motivasyonunu bir ki ilik boyutu olarak ele almı tır. Olumlu de erlendirmeler alma, olumsuz de erlendirmeler ve sosyal ele tiriden kaçınma iste ini de erlendirmeyi amaçlamı ve onay ihtiyacındaki bireysel farklılıklara odaklanı mlı tır.

Bu konuya ili kin di er bir ölçek geli tirme çalı ması da Tripathi ve Tripathi (1978; akt: Pestonjee, 2003) tarafından yapılmı tır. Onay motivasyonunu ölçmek üzere “Onay Motivasyonu Ölçe i” geli tirmi lerdir. Ölçek ergenlere yönelik olarak geli tirilmi tir. Ölçek, kurala uygun davranı , sosyal uyum, olumlu benlik sunumu, savunuculuk, ba ı mlılık, sosyal yanıt verirlilik ve sosyal onay olmak üzere yedi alt boyuttan olu maktadır.

Yukarıda adı geçen ara tırmacıların ölçek maddeleri de erlendirilmi tir. Sosyal onay ihtiyacı yapısının kültürümüze özgü olarak geli tirilmesi uygun bulunmu tur. nsanın psikolojik gereksinimlerinden biri olan ve sosyal ba ların kurulmasında önemli olan sosyal onay ihtiyacıyla ilgili olarak, Türkiye’de bir ölçe m aracının olmaması önemli bir eksikli e i aret etmektedir. Sosyal onay ihtiyacı kavramıyla dolaylı olarak ili kili ölçekler ise konunun sınırlı bir yönüne dikkat çekmektedir (Erözkan, 2003; mamolu ve Aydın, 2009; ahin ve ahin, 1991; ahin, Ulusoy ve ahin, 1993; Türküm, 2003).

Sosyal onay ihtiyacı, hayatın pek çok alanını etkileyen bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç, içinde ya adı ımız kültürle ekillenen ve insanların ya maları üzerinde belirgin etkileri olan bir ihtiyaçtır. Bu ara tırmada, sosyal onay ihtiyacıyla ilgili bir ölçe m aracının geli tirilmesinin Türk kültüründe insan davranı larının açıklanmasına ve anla ılmasına katkı sa layaca ı dü ünü lmektedir. Bu konuyla ilgili kapsamlı ara tırmalara gereksinim duyuldu u açık bir ekilde görülmektedir. Çünkü sosyal onay ihtiyacının Türk kültüründe yaygın bir ihtiyaç oldu una i aret eden gözlemler vardır. Bu konuyla ilgili öncü ara tırmalar olmadı ı sürece sosyal onay ihtiyacının yaygınlık düzeyini ve bu ihtiyacın insanlar üzerindeki etkilerini

görmek mümkün olmayacaktır. Bu nedenle bu ara tırmada sosyal onay ihtiyacını ölçmek üzere özgün bir ölçe in geli tirilmesi amaçlanmı tır.

Yöntem

Ara tırma Grubu

Bu ara tırma kapsamında Sosyal Onay İhtiyacı Ölçe ini geli tirme sürecinde be farklı grup ö renciden veri toplanmı tır: 100 ki iden olu an ilk gruba, ölçe in deneme formu uygulanmı , elde edilen veriler, ölçe in psikometrik özelliklerini belirlemek için kullanılmı tır. 360 ki iden olu an ikinci gruba, Sosyal Onay İhtiyacı Ölçe i uygulanmı , bu uygulamadan elde edilen veriler, açımlayıcı faktör analizi için kullanılmı tır. 265 ve 287 ki iden olu an iki ayrı gruba Sosyal Onay İhtiyacı Ölçe i uygulanmı , elde edilen veriler kullanılarak Doğulayıcı Faktör Analizi yapılmı tır. 75 ki iden olu an dördüncü gruba Sosyal Onay İhtiyacı Ölçe i ile birlikte Olumsuz De erlendirme Korkusu Ölçe i uygulanmı , elde edilen veriler benzer ölçekler geçerli i için analiz edilmi tir. 54 ö renciden olu an be inci gruba Sosyal Onay İhtiyacı Ölçe i 15 gün arayla iki kez uygulanmı , elde edilen veriler test-tekrar test güvenilirli ini hesaplamak için kullanılmı tır.

Sosyal Onay İhtiyacı Ölçe i'nin Geli tirilmesi

Bu ara tırmada “Sosyal Onay İhtiyacı Ölçe i” geli tirilmi tir. Bu ölçe in geli tirilmesinde a a ıdaki süreçler izlenmi tir.

Maddelerin Hazırlanması

Sosyal Onay İhtiyacı Ölçe i'nin geli tirilmesi a amasında sosyal onay ihtiyacına ili kin kuramsal bilgilerden ve literatürdeki sosyal onay ihtiyacıyla ili kili ölçeklerden yararlanılmı tır. Madde havuzu olu turma a amasında yararlanılan bu ölçme araçları unlardır:

- 1) Boyce ve Parker (1989) tarafından geli tirilen ve Türkçe'ye Erözkan (2003) tarafından uyarlanan Ki ilerarası Duyarlılık Ölçe i: Bu ölçe in alt boyutlarından biri, onay ihtiyacıdır.
- 2) Martin (1984) tarafından revize edilen Martin-Larsen Onay Motivasyonu Ölçe i (Martin Larsen Approval Motivation Scale).
- 3) mamolu ve Aydın (2009) tarafından geli tirilen Ki ilerarası İli ki Boyutları Ölçe i: Bu ölçe in alt boyutlarından biri, onay ba ımlılı ıdır.
- 4) ahin ve ahin (1991) tarafından uyarlanan Fonksiyonel Olmayan Tutumlar Ölçe i'nde onaylanma ihtiyacı adı altında bir alt boyut görülmü tür.
- 5) Yurtal Dinç (1999) tarafından uyarlanması yapılan Akılcı Olmayan İnançlar Testi'nde onay ihtiyacı alt boyutu vardır.

Ölçek geli tirmek için ilk a amada madde havuzu olu turulmu tur. Olu turulan 41 maddelik ölçe in maddeleri e itim bilimleri alanından doktora derecesine sahip 5 uzmana verilerek görü leri sorulmu tur. Uzmanların 2'si "Ölçme ve De erlendirme" alanında, 2'si "Psikolojik Danı ma ve Rehberlik" alanında, 1'ide "Türkçe Ö retmenli i" alanında doktora derecesine sahiptir. Uzman görü leri do rultusunda düzeltmeler yapıldıktan sonra 1 madde çıkartılmı tur.

Deneme formu, 100 ki ilik bir gruba ön deneme için uygulanmı tur. Uygulamaya katılan ö rencilere maddelerle ilgili anla ılmayan bir nokta olup olmadı ı ve maddelerle ilgili öneri getirebilecekleri söylenmi tir. Bu ön uygulama sonrasında ölçe in cevaplama süresi ve anla ılabilirli iyle ilgili de erlendirme yapılmı tur. Ölçe i en kısa sürede cevaplayan ö renci 5 dakikada bitirmi tir. En uzun sürede bitiren ö renci ise 10 dakikada bitirmi tir. Ölçe in cevaplama süresi 7.5 dakika olarak belirlenmi tir. 100 ö renciden gelen geri bildirimler de erlendirilmi ve 40 maddelik formda düzenleme yapılacak bir madde olmadı ı sonucuna ula ılmı tur. Gerekli de erlendirmeler yapıldıktan sonra ölçe in analizlerine ili kin uygulama a amasına geçilmi tir.

Bulgular ve Yorum

Açımlayıcı Faktör Analizi

Sosyal onay ihtiyacını ölçmek amacıyla geli tirilen bu ölçe in açımlayıcı faktör analizi için, 2012-2013 Bahar döneminde Amasya Üniversitesi E itim Fakültesi'nde Psikolojik Danı ma ve Rehberlik, Okulöncesi Ö retmenli i, Sınıf Ö retmenli i, Sosyal Bilgiler Ö retmenli i, Bilgisayar ve Ö retim Teknolojileri Ö retmenli i, Beden E itimi Ö retmenli i, İlkö retim Matematik Ö retmenli i, Türkçe Ö retmenli i ve Fen Bilgisi Ö retmenli i alanlarında e itim gören tesadüfi örnekleme ile seçilmi 360 (231 Kız, 129 Erkek) ö renciye uygulama yapılmı tur. Uygulama sonrası gerçekte tirilen analiz sonuçları a a ıda açıklanmı tur.

Açımlayıcı faktör analizi için verilerin faktör analizine uygunlu unu de erlendirmede, Kaiser Meyer Olkin ve Barlett testi sonuçlarına bakılmı tur. Kaiser Meyer Olkin de eri 0.91, Barlett'in Sphericity testi sonucu 0.00 ($p < 0.05$) çıkmı tur. Bu sonuçlar, verilerin faktör analizine uygun oldu unu göstermektedir.

Bu i lemin ardından ölçek maddelerinin frekanslarına bakılmı tur. Madde 1'e verilen yanıtlar incelendi inde ara tırma grubunun %85.3'ünün, madde 14 incelendi inde ara tırma grubunun %82.8'inin, madde 32 incelendi inde ara tırma grubunun %82.5'inin ve madde 37 incelendi inde ara tırma grubunun %89.1'inin katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum seçeneklerini i aretlemesi nedeniyle madde ayırt ediciliklerinin dü ük oldu u dü ünülerek ölçekten çıkarılmı tur.

Ölçekten 4 maddenin çıkarılmasının ardından ölçe in maddelerinin toplamları ve maddeler arasındaki korelasyonlara bakılmı tır. Madde-toplam madde korelasyonları .30'un altında madde olmadı ı için ve negatif yüklü madde olmadı ı için açımlyıcı faktör analizine ba lanmı tır.

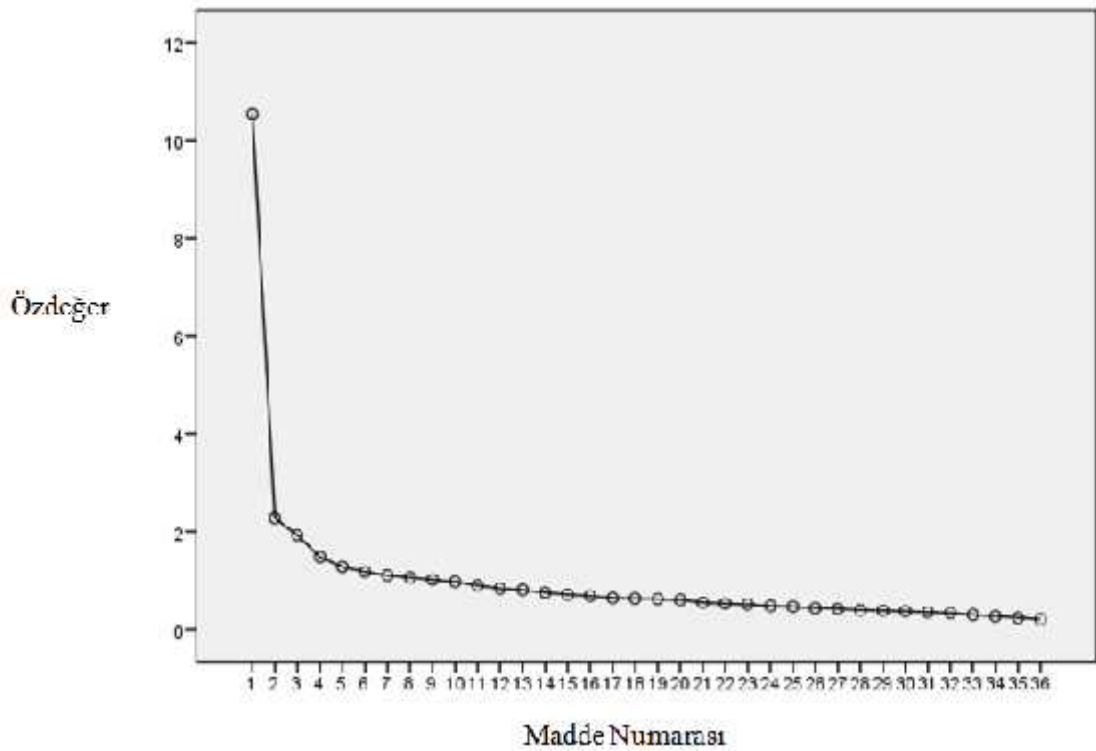
Ölçe in özde erleri ve faktörlerin açıkladıkları varyanslara ait bilgiler Tablo 1'de gösterilmi tir.

Tablo 1. Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i'ne Ait Öz De erler Ve Faktörlerin Açıkladıkları Varyanslara li kin Bilgiler

Faktör	Özde erler			Döndürülmü Kareler Toplamı		
	Özde er	Açıklanan Varyans (%)	Toplam Varyans (%)	Özde er	Açıklanan Varyans	Toplam Varyans
1	10.550	29.307	29.307	10.550	29.307	29.307
2	2.273	6.313	35.620	2.273	6.313	35.620
3	1.922	5.338	40.958	1.922	5.338	40.958
4	1.472	4.089	45.047	1.472	4.089	45.047
5	1.271	3.531	48.578	1.271	3.531	48.578
6	1.170	3.249	51.827	1.170	3.249	51.827
7	1.097	3.047	54.874	1.097	3.047	54.874
8	1.054	2.929	57.803	1.054	2.929	57.803
9	1.007	2.798	60.601	1.007	2.798	60.601

Tablo 1'de açımlyıcı faktör analizi için öz de eri birin üzerinde olan dokuz bile en gösterilmi tir. Açımlyıcı faktör analizi için dokuz faktör önerilmektedir. Bu dokuz bile enin varyansa yaptı ı katkı % 60.60'dır. Büyüköztürk (2002) analize katılan de i kenlere ili kin olarak toplam varyansın 2/3'ünü kapsayan faktör sayısının önemli görülebilecek faktör sayısı olarak de erlendirilebilece ini belirtmi tir. Yukarıdaki tablo incelendi inde, toplam varyansın 2/3'ünü kapsayan faktör sayısının 3 oldu u görülmektedir.

Ölçe in özde er sonuçlarına ait bilgiler ekil 1’de gösterilmi tir.

ekil 1. Sosyal Onay ihtiyaçı Ölçe i’ne ili kin Özde er Grafi i

Ölçe in özde erler grafi i incelendi inde, e im üçüncü noktadan sonra plato yapmaktadır. Bu durum ölçe in üç alt boyutlu bir yapı olabilece ini göstermektedir. Bu sonuç do rultusunda, faktör sayısı için kesme noktası üç olarak belirlenmi tir.

Ölçe in üç boyutlu bir yapı olmasına karar verildikten sonra madde 16, madde 17, madde 7, madde 4 ve madde 15 .40’ın altında faktör yüküne sahip oldukları için analizden sırayla çıkarılmı tir. Bu i lemin ardından madde 35, madde 27, madde 28, madde 25, madde 26 ve madde 18 sırasıyla çıkarılmı tir. Bu maddeler çıkarıldıktan sonra Sosyal Onay ihtiyaçı Ölçe i’ne ili kin faktör yükleri ve açıklanan varyans de erleri Tablo 2’de gösterilmi tir.

Tablo 2’de görüldü ü üzere, 25 maddeden olu an üç faktörlü yapının açıkladı ı toplam varyans %45 bulunmu tur. Büyüköztürk (2002) çok boyutlu ölçekler için açıklanan varyansın %30’dan yüksek olmasının yeterli oldu unu belirtmi tir. Bu do rultuda geli tirilen ölçe in açıklanan toplam varyansının yeterli kabul edilebilece i söylenebilir. Toplam varyansın %30.41’ini açıklayan ilk faktörde 9 madde yer almaktadır. İlk faktör, ba kalarının yargılarına duyarlılık adını almı tir. Toplam varyansın %8.25’ini açıklayan ikinci faktör 8

maddeden olu maktadır ve sosyal geri çekilme olarak adlandırılmı tır. Toplam varyansın %6.28'ini açıklayan üçüncü faktör 8 maddeden olu maktadır ve olumlu izlenim bırakma olarak adlandırılmı tır.

Tablo 2. *Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'ne Ait Alt Boyutların Faktör Yükleri Ve Açıklanan Varyansları*

Madde	1. Alt boyut	2. Alt boyut	3. Alt boyut
M20.	.699		
M10.	.673		
M31.	.655		
M12.	.638		
M39.	.611		
M38.	.608		
M36.	.595		
M24.	.581		
M5.	.509		
M29.		.750	
M34.		.648	
M30.		.638	
M40.		.600	
M33.		.567	
M13.		.556	
M22.		.544	
M23.		.520	
M9.			.709
M3.			.671
M2.			.647
M11.			.567
M8.			.559
M6.			.477
M19.			.463
M21.			.450
Açıklanan Toplam varyans: %44.95	30.41	8.25	6.28

Üç faktör altında toplanan 25 maddenin faktör yük de erlerine bakıldı nda birinci faktörde yer alan madde faktör yüklerinin .50 ile .69 arasında de i ti i; ikinci faktörde yer

alan maddelerin .52 ile .75 arasında de i ti i, üçüncü faktör altında yer alan maddelerin faktör yüklerinin .45 ile .70 arasında de i ti i görülmektedir.

Ölçe e ili kin maddeler alt boyutlarına göre Tablo 3’de gösterilmi tir.

Tablo 3. Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i’ne Ait Maddeler.

Madde No	I. Alt Boyut Ba kalarının Yargılarına Duyarlılık
M20	Dü üncelerimin ba kaları tarafından onaylanması benim için önemlidir.
M10	Ba kaları üzerinde nasıl bir izlenim oldu um benim için önemlidir.
M31	Be enilmek ve takdir edilmek için çaba harcarım.
M12	Davran ılarımın ba kaları tarafından onaylanması benim için önemlidir.
M39	Onaylanıp onaylanmad ımı anlamak için insanların yüz ifadelerine dikkat ederim.
M38	Ba kalarının beni olumsuz bir ekilde de erlendirmemesi için davran ı larıma dikkat ederim.
M36	Ba kaları tarafından onaylanmayan hareketlerimi düzeltmeye çalı ırım.
M24	Olumlu yönlerimi ön plana çıkarmaya çalı ırım.
M5	Bir ki i benimle ilgili olumsuz bir tutuma sahipse, o ki inin tutumunu olumlu hale getirmek için çabalarım.
II. Alt Boyut Sosyal Geri Çekilme	
M29	Olumsuz duygularımı onaylanmayaca ım korkusuyla saklarım.
M34	Ald ım kararlarda ba kalarının beklentileri etkili olur.
M30	Ba kalarının onaylamayaca ı eylerden kaçınırım.
M40	Ba kalarının ne diyece ini dü ünerek, kendi isteklerimden vazgeçerim.
M33	E er bir espriye ba kaları gülüyorsa, ki isel olarak komik bulmasam bile ben de gülümserim.
M13	Do ru olmad ına inansam bile, ço unlu un kabul etti i görü lere itiraz etmekten kaçınırım.
M22	Reddedilmeyi utanç verici bulurum.
M23	Olumsuz yönlerimi gizlemeyi tercih ederim.
III. Alt Boyut Olumlu izlenim Bırakma	
M9	Ba kaları beni olumsuz de erlendirdi inde incinirim.
M3	Sosyal ortamlarda hata yapmaktan korkarım.
M2	Ba kaları tarafından onaylanmad ımda kendimi de ersiz hissedirim.
M11	Ele tiri almaktan kaçınırım.
M8	Davran ılarımın ba kaları tarafından nasıl de erlendirildi iyle ilgili kaygılanırım.
M6	Ba kalarına dan ı madan bir i e ba lamakta zorlanırım.
M19	Ba kalarının davran ı larından çabuk etkilenirim.
M21	Ba kaları tarafından sevilmedi im dü üncesi beni rahatsız eder.

25 maddeden ve üç alt boyuttan olu an “Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i”nde tersten puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınabilecek puanların yüksekli i sosyal onay ihtıyac ının yükseldi ini göstermektedir. Ölçekten alınabilecek en dü ük puan 25, en yüksek puan 125’dir.

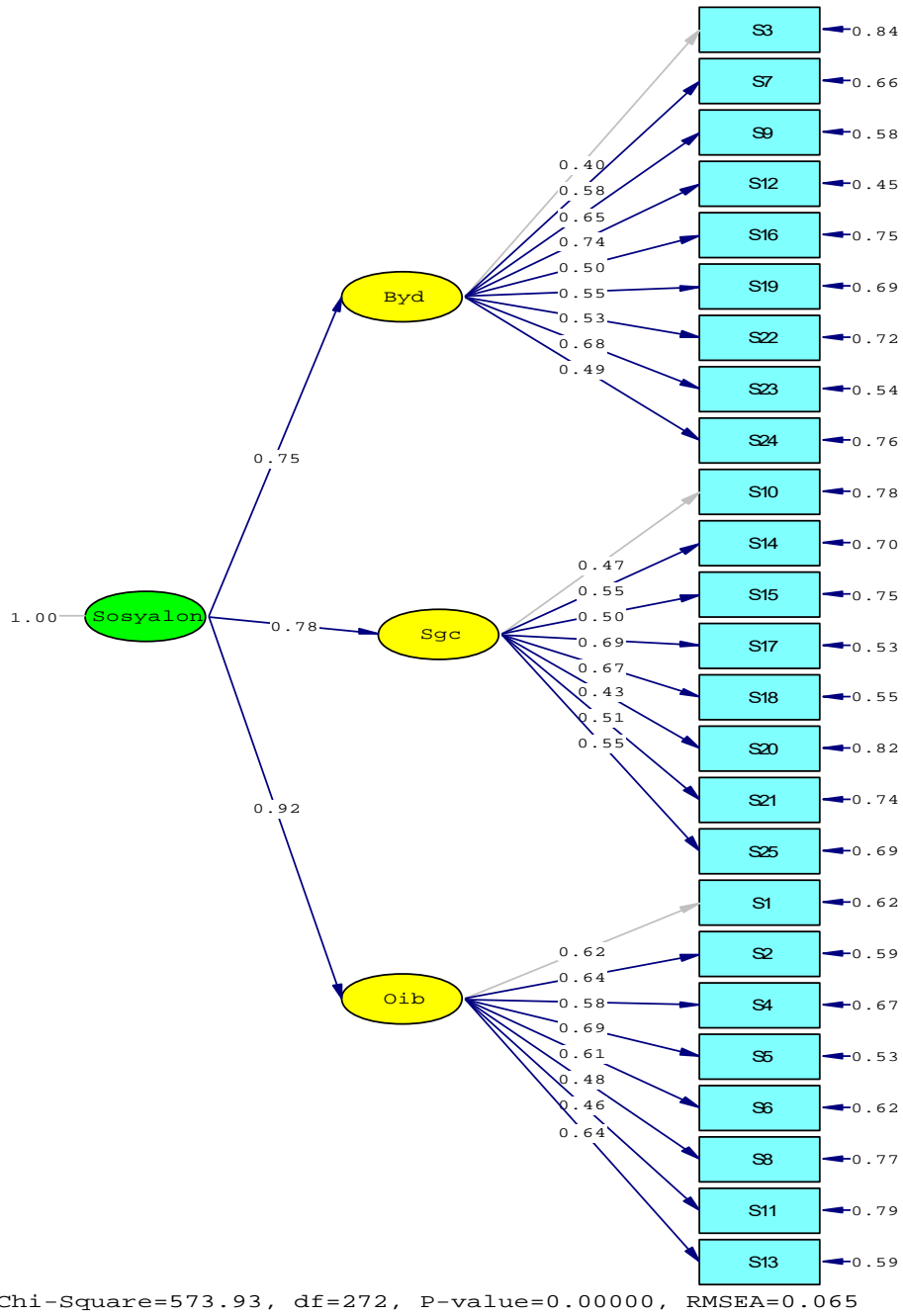
Do rulayıcı Faktör Analizi

25 maddeli ve üç alt boyutlu Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i’nin, bir model olarak do rulanıp do rulanmadı ını test etmek için 2 ayrı gruba do rulayıcı faktör analizi uygulanmı tır. Amasya Üniversitesi E itim Fakültesi’nin çe itli bölümlerinde ö renim gören 265 ö renciye ve Amasya Üniversitesi Sa lık Yüksekokulu’nda ö renim gören 287 ö renciye do rulayıcı faktör analizi uygulanmı tır. Do rulayıcı faktör analizi için Lisrel programı kullanılmı tır.

İkinci Düzey Do rulayıcı Faktör Analizi. Amasya Üniversitesi E itim Fakültesi ö rencilerinden olu an ara tırma grubuna (n=265) uygulanan Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i’ne yönelik ikinci düzey do rulayıcı faktör analizinde de tüm maddeler .01 düzeyinde anlamlı t de eri vermi tir. Ölçe in hata varyansları incelendi inde, yüksek hata varyansına sahip bir madde görülmemi tir.

Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i’ne uygulanan ikinci düzey do rulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen uyum iyili i istatisti i de erleri $\chi^2/sd (573.93/272)= 2.11$, RMSEA=.06, NNFI=.94, CFI=.95, RMR=.06, NFI=.90 ve IFI=.95 bulunmu tur. Analiz sonucu bulunan bu de erler ölçe in uyumunun iyi düzeyde oldu unu göstermektedir.

Ölçe in ikinci düzey do rulayıcı faktör analizi sonucu bulunan de erler ekil 2’de sunulmu tur.

ekil 2. Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'nin ikinci Düzey Doğulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

ekil 2' den görüldü ü üzere, Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'nin iyi uyum iyili i de erleri gösterdi i bulunmu tur.

DFA analizinin iki ayrı grup üzerinde yapılmasının, ölçe in geçerli inin yüksek oldu unu göstermesi açısından önemli oldu u dü ünülerek ikinci bir grup üzerinde de DFA yapılmı tır. Sonuçlar a a ıda açıklanmı tır.

Sa lık Yüksekokulu'nda ö renim gören ö rencilerin Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'ne verdi i yanıtlarda da benzer sonuçlara ula ılmı tır. Amasya Üniversitesi Sa lık Yüksekokulu ö rencilerinden olu an ara tırma grubunda (n=287) uygulanan Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'ne yönelik ikinci düzey do rulayıcı faktör analizinde de tüm maddeler .01 düzeyinde anlamlı t de eri vermi tir. Ölçe in hata varyansları incelendi inde, yüksek hata varyansına sahip bir madde görülmemi tir. Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'ne uygulanan ikinci düzey do rulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen uyum iyili i istatisti i de erleri χ^2/sd (612.46/272)= 2.25, RMSEA= .06, NNFI=.95, CFI= .95, RMR=.06, NFI=.92 ve IFI= .96 bulunmu tur. Analiz sonucu bulunan bu de erler, ölçe in uyumunun iyi düzeyde oldu unu göstermektedir.

Sosyal Onay htıyacı Ölçe i' nin Benzer Ölçekler Geçerli i

Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'nin benzer ölçekler geçerli ine yönelik olarak yapılan çalı mada Çetin, Do an ve Sapmaz (2010) tarafından uyarlaması yapılan "Olumsuz De erlendirilme Korkusu Ölçe i Kısa Formu" kullanılmı tır. Ölçek ile ilgili bilgi a a ıda verilmi tir.

Olumsuz De erlendirilme Korkusu Ölçe i Kısa Formu. Leary (1983) tarafından geli tirilen ölçe in uyarlama çalı maları, Çetin, Do an ve Sapmaz (2010) tarafından yapılmı tır. Ölçek 5'li likert türü bir ölçek olup, ölçe e verilebilecek yanıtlar "Hiç Uygun De il-Tamamen Uygun" arasındadır. Ölçek için açımlayıcı ve do rulayıcı faktör analizleri yapılmı tır. Özgün formunda 12 madde olan ölçe in uyarlama çalı ması sonrası 1 maddesi analiz dı ı bırakılmı tır. 11 maddeden olu an ölçe in iki alt boyutlu yapısı için açıklanan toplam varyans %51.5 bulunurken, tek boyutlu yapısı için açıklanan toplam varyans %40.9 bulunmu tur. Ölçe in do rulayıcı faktör analizi sonuçları, tek boyutlu ve iki boyutlu yapısının do rulandı nı göstermi tir. Ara tırmacılar tarafından ölçe in iki boyutlu yapısından ziyade tek boyutlu yapısının kullanılmasının daha uygun olaca nına karar verildi inden, ölçe in geçerlik çalı maları tek boyutlu yapıya göre yapılmı tır. Ölçe in benzer ölçekler geçerli i için Do an (2010) tarafından uyarlaması yapılan "Sosyal Görünü Kaygısı Ölçe i" kullanılmı tır. "Sosyal Görünü Kaygısı Ölçe i" ve "Olumsuz De erlendirilme Korkusu Ölçe i" arasında .60 düzeyinde orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ili ki oldu u bulunmu tur. Ölçe in güvenilirli i için test tekrar test güvenilirli ine, test-yarılama yöntemlerine bakılmı , %27'lik alt-üst grup kar ıla tırması ve madde analizlerine bakılmı tır. Ölçe in Cronbach Alfa katsayısı .84, test yarılama sonucu bulunan güvenilirlik katsayısı .83, test-tekrar test sonucu güvenilirlik katsayısı .82 çıkmı tır. Ölçe in uyum iyili i de erleri RMSEA= .06, NFI= .96, IFI= .98, RFI= .95, AGFI= .92, CFI= .98, ve GFI= .95' dir.

Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i ve Olumsuz De erlendirilme Korkusu Ölçe i Kısa Formu üniversite ö rencilerine uygulanm ı tır. Ölçekler, Amasya Üniversitesi'nde ö renim gören 75 ö renci tarafından doldurulmu tur. Olumsuz de erlendirilme korkusu ve sosyal onay ihtıyac ı arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ili ki çıkm ı tır ($r=.79$, $p<0.01$).

Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i'nin Güvenirli ini Belirlemeye Yönelik Çalı malar

Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i'nin güvenirli ini belirlemeye yönelik iki çalı ma yapılm ı tır. Öncelikle ölçe in iç tutarlı ına bakılm ı tır. Ayrıca test-tekrar test yöntemiyle de güvenirli ine bakılm ı tır.

Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i'nin iç tutarlı ı (cronbach alfa katsayısı). Amasya Üniversitesi E itim Fakültesi'nde ö renim gören 360 ö rencinin ölçe e ili kin yanıtlarından elde edilen iç tutarlılık katsayısı .90 olarak belirlenmi tir. Ölçe i olu turan üç faktörün iç tutarlılık katsayısı birinci faktör için .83, ikinci faktör için .80, üçüncü faktör için .80 bulunmu tur. Bu sonuçlar Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i'nin iç tutarlılık katsayılarının oldukça yüksek ve güvenilir oldu unu göstermektedir.

Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i'nin güvenirli ine ili kin bilgileri elde etmek için test-tekrar test yöntemi kullanılm ı tır. Bu uygulama için Amasya Üniversitesi E itim Fakültesi'nde ö renim gören 54 ö renciye 2 hafta arayla ölçek uygulanm ı tır. Tablo 4'de uygulamaya katılan ö rencilerin her iki ölçek uygulamasından aldıkları puanlar gösterilmi tir.

Tablo 4. Sosyal Onay htıyac ı Ölçe i Test-Tekrar Test Uygulama Sonuçları

Uygulama	n	$\bar{X}$	s.s	r
İlk Uygulama	54	76.42	11.56	.90
İkinci Uygulama	54	74.00	12.19	

Analiz sonuçları, ilk uygulama ve son uygulama arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı bir ili ki oldu unu göstermi tir ($r=.90$). Ölçe in geneline yapılan bu analizin yanı sıra ölçeklerin alt boyutlarından birinci alt boyut için .82, ikinci alt boyut için .77, üçüncü alt boyut için .77 düzeyinde yüksek ve pozitif düzeyde anlamlı ili kiler bulunmu tur.

Tartı ma, Sonuç ve Öneriler

Sosyal Onay htıyacı Ölçe i, bireylerin sosyal onay ihtıyacını ölçmek amacıyla bu ara tırma kapsamında geli tirilen özgün bir ölçektir. Sosyal Onay htıyacı Ölçe i likert türü 5 dereceli bir ölçektir. Toplam 25 maddeden olu an ölçek, 3 alt boyuttan olu maktadır. Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'nde ilk alt boyut, ba kalarının yargılarına duyarlılık, ikinci alt boyut sosyal geri çekilme, üçüncü alt boyut olumlu izlenim bırakma adımı almı tır. Ölçek maddeleri “5-Tamamen Katılıyorum” ve “1-Kesinlikle Katılmıyorum” arasında puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 25 ile 125 arasında de i mektedir. Ölçe in ters puanlanan maddesi bulunmamaktadır. Ölçe in 360 ki iye uygulanmasıyla elde edilen verilere göre iç tutarlılık katsayısı .90 olarak belirlenmi tir. Ölçe i olu turan üç faktörün iç tutarlılık katsayısı birinci faktör için .83, ikinci faktör için .80, üçüncü faktör için .80 bulunmu tur. Ölçe in benzer ölçekler geçerli i için “Olumsuz De erlendirilme Korkusu Ölçe i Kısa Formu” kullanılmı tır. ki ölçek arasında .79 düzeyinde yüksek bir korelasyon bulunmu tur. Ölçe in ön test-son test güvenirli ine de bakılmı ve 15 gün arayla yapılan uygulamalar sonucu .90 düzeyinde yüksek bir korelasyon bulunmu tur. Ölçe in do rulayıcı faktör analizi için Amasya Üniversitesi E itim Fakültesi ö rencileri üzerinde yapılan uygulama sonucunda uyum iyili i de erleri $\chi^2/sd= 2.11$, RMSEA= .06, NNFI= .94, CFI= .95, RMR= .06, NFI= .90, IFI= .95 bulunmu tur. Amasya Üniversitesi Sa lık Yüksekokulu ö rencileri üzerinde yapılan do rulayıcı faktör analizi sonucunda da uyum iyili i de erleri $\chi^2/sd= 2.23$, RMSEA= .06, NNFI= .95, CFI= .96, RMR= .06, NFI= .92, IFI=.96 bulunmu tur.

Ara tırmadan elde edilen bulgular, Sosyal Onay htıyacı Ölçe i'nin üniversite ö rencilerinin sosyal onay ihtiyaçlarını ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı oldu unu göstermi tir. Geli tirilen ölçme aracı di er ara tırmalarda, sosyal onay ihtıyacını ölçen bir ölçme aracı olarak kullanılabilir. Bunun yanı sıra geli tirilen ölçe in, farklı örneklemlerde geçerli i ve güvenirli i ara tırılabilir. Ara tırmada geli tirilen “Sosyal Onay htıyacı Ölçe i”, çocukları da kapsayacak ekilde tasarlanmadı ı için bundan sonra yapılacak çalı malarda çocuklara yönelik olarak sosyal onay ihtıyacını ölçen bir ölçek uyarlanabilir ya da geli tirilebilir. Sosyal onay ihtıyacı, Türkiye'de okul ortamlarında akademik ba arı, akademik motivasyon, ö renci-ö retmen etkile imleri ba lamında çalı lı mamı tır. Bu ara tırmada geli tirilen ölçek, bu de i kenlerle ili kileri ba lamında da ara tırılabilir.

Kaynakça

- Bebek, H. (2012). Onay ba ımlılı ı ölçe inin geçerlilik ve güvenilirlik çalı ması. *NPAKADEM* , 1(2), 30-35.
- Bernstein, D. A. (2011). *Essentials of psychology*. Wadsworth: Cengage Learning.
- Boyce, P. ve Parker, G. (1989). Development of a scale to measure interpersonal sensitivity. *Australian And New Zealand Journal of Psychiatry*. 23, 341-351.
- Büyüköztürk, . (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Conn, L. K. (1964). *The effects of the approval motive, generalized expectancy, and threat to self esteem upon the identification of emotional communications*. (Doctoral Dissertation) Ohio State University. https://Etd.Ohiolink.Edu/Rws_Etd/Document/Get/Osu1262793924/nline adresinden elde edildi.
- Crowne, D. P. ve Marlowe, D. (1960). A new scale of social desirability independent of psychopathology. *Journal Of Consulting Psychology*, 24(4) 349-354.
- Crowne, D. P. ve Marlowe, D. (1964). *The approval motive*. New York: John Wiley & Sons.
- Çetin, B., Do an, T. ve Sapmaz, F. (2010). Olumsuz de erlendirilme korkusu ölçe i kısa formu'nun Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalı ması. *E itim ve Bilim*, 35, 156, 206-216.
- Do an, T. (2010). Sosyal görünü kaygısı ölçe i'nin Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenilirlik çalı ması. *Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 39, 151-159.
- Erözkan, A. (2003, Temmuz). *Üniversite ö rencilerinin ki ilerarası duyarlılık ve depresyon düzeylerinin bazı de i kenlere göre incelenmesi*. Sözlü bildiri. VII. Ulusal Psikolojik Danı ma ve Rehberlik Kongresi, nönü Üniversitesi. Malatya.
- mamo lu, S. E. ve Aydın, B. (2009). Ki ilerarası ili ki boyutları ölçe i' nin geli tirilmesi. *Psikoloji Çalı maları Dergisi*, 29, 76-90.
- Johnson,T.P. ve Van De Vijver, F.J.R. (2003). *Social desirability in cross-cultural research*. J.A. Harkness., F.J.R. Van De Vijver., P.Ph. Mohler (Eds). *Cross Cultural Survey Methods*.(ss.195-204). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Ka ıtçıba ı, Ç. (2010). *Günümüzde insan ve insanlar*. Sosyal psikolojiye giri . stanbul: Evrim Yayınevi.
- Larsen, K. S., Martin, H. J., Ettinger, R. H. ve Nelson, J. (1976). Approval seeking, social cost and aggression: a scale and some dynamics. *Journal of Psychology*, 94, 3-11.

- Leary, M. R. (1983). A brief version of the fear of negative evaluation scale. *Personality And Social Psychology Bulletin*, 9, 371-376.
- Leite, W. L. ve Beretvas, S. N. (2005). Validation of scores on the Marlowe-Crowne social desirability scale and the balanced inventory of desirable responding. *Educational and Psychological Measurement*. 65, 140-154.
- Martin, H. J. (1984). A revised measure-of approval motivation. *Journal Of Personality Assessment*, 48, 508-519.
- Mccollum, D. L. (2009). What are the social values of college students?:A social goals approach. *Journal Of College And Character*, 6, 6.1-21.
- Moulton, P., Moulton, M. ve Roach, S. (1998). Eating disorders: A means for seeking approval? *Eating disorders. The Journal of Treatment & Prevention*, 6, 319-327.
- Özeren, A. (1996). *The effect of anxiety on visual attention*. (Yayımlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Bo aziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, stanbul.
- Pestonjee, D. M. (2003). *Second handbook of psychological and social instruments*. S.P. Agrawal (Ed). New Delphi: Ashok Kumar Mittal Concept Publishing Company.
- ahin, N., Ulusoy, N. ve ahin, N. (1993). Exploring the sociotropy-autonomy dimensions in a sample of turkish psychiatric inpatients. *Journal Of Clinical Psychology*, 59 (10), 751-763.
- ahin, N. H. ve ahin, N. (1991). Bir kültürde fonksiyonel olan tutumlar bir ba ka kültürde de öyle midir? *Psikoloji Dergisi*, 7, 30-40.
- Tanhan, F. ve Mukba, G. (2014). Spann-Fischer ili ki ba ımlılı ı ölçe i'nin Türkçe'ye uyarlama çalı masına ili kin psikometrik bir analiz. *Pamukkale Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi*, 36, (2), 179-189.
- Türküm, A. S. (2003). Akılcı olmayan inanç ölçe inin geli tirilmesi ve kısaltma çalı maları. *Türk Psikolojik Danı ma ve Rehberlik Dergisi*, 2(19), 41-47.
- West, H. (2013). Fear is not a mental disorder: or what is really wrong with the DSM.[Web: packleaderpsychology.Com](http://packleaderpsychology.Com) Adresinden elde edildi.
- Yurtal Dinç, F. (1999). *Üniversite ö rencilerinin akılcı olmayan inançlarının bazı de i kenlere göre incelenmesi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Extented Abstract

Social approval is a need which affects many domains of life. This need is shaped by the culture and it has strong impression on individuals' lives. In this research, identifying the relationship of the need for social approval with different variables is considered an important contribution for explaining human behavior in Turkish culture. The need for comprehensive research regarding this topic can be clearly seen considering the observations indicating that social approval is a prevalent need in Turkish culture. However, it cannot be possible to say how prevalent it is and what effects it has on the people unless some pioneering research on the need for social approval is undertaken. In order to commit such an endeavor, this study aims to develop an original instrument to measure the need for social approval.

Some research which relate directly or indirectly to the need for social approval as a psychological construct can be found in the national and international literature. As pointed out earlier, social approval has been conceptualized as a need in some studies while it is handled as a source of motivation and as a dimension of personality in some others. These studies, which relate to the concept of social need directly or indirectly, make use of various measurement instruments. The items in those instruments are evaluated and it is concluded that there is a need to develop a construct of need for social approval which is specific to Turkish culture.

In order to develop the scale, first an item pool is formed. This version of the scale which consisted of 41 items was presented to the opinions of a board of five experts who have PhD degree in the educational sciences field. Specifically, two of the experts have a PhD in the field of "assessment and evaluation", two in the field of "Psychological Counseling and Guidance" and one in the field of "Turkish Language Teaching". One item is removed according to the expert view.

The piloting of the scale was applied on a group of 100 students. The students who participated in this stage were asked if there are any points that need clarification and if they had any suggestions of change to the items. The time required for answering and the intelligibility of the items were assessed during this piloting stage. The student who finished first completed the scale in 5 minutes, and the last one finished it in 10 minutes, so the allotted time for the scale is settled as 7.5 minutes. Considering the feedback from 100 students, no item was changed. After these necessary evaluations, application of analysis stage was begun.

For the development of the Need for Social Approval Scale data was collected from five different cohorts of students. The first group which consisted of 100 students was used for piloting of the scale and the acquired data was used to identify the psychometric properties of the scale. The second group which consisted of 360 students also filled in the scale and the acquired data was used for exploratory factor analysis. The third group which consisted of 265 and 287 participants filled in the scale and the acquired data was used for confirmatory factor analysis. The fourth group which consisted of 75 students filled in the Fear of Negative Evaluation Scale along with the Need for Social Approval Scale and the acquired data was used to analyze for “same scales analysis. The last group which consisted of 54 students took the Need for Social Approval Scale twice with 15 days of interval, and the acquired data was used to calculate test-retest reliability coefficients.

As a result of the exploratory factor analysis, a structure of three sub-dimensions was found out. It was seen that three dimensions of the scale explain 45% of the total variance. The first of those dimensions is named as sensitivity to others’ judgments, the second is social withdrawal, and the third is leaving a good impression. High scores in the scale show the increase of the need for social approval. The results of the confirmatory factor analysis validate the scale’s having a structure of three sub-dimensions. The items on the scale are graded between 5-Completely agree and 1-Completely Disagree.

To test the reliability of the Need For Social Approval Scale, Cronbach Alfa coefficient and test – re-test methods were used. Cronbach Alfa coefficient was found high for the scale in general and the three sub-dimensions. It was found that the Coefficient of internal consistence is .83 for sensitivity to others’ judgments, .80 for social withdrawal, and .80 for is leaving a good impression. The Coefficient of internal consistence for the scale in general is .90. Test – re-test method was applied with a two-week interval and a high correlation of .90 was found between the two applications. Besides the confirmatory factor analysis, validity of similar scales was looked for. A high correlation of .79 was found between the Fear of Negative Evaluation Scale and Need for Social Approval Scale.

The results of applications with the students of Amasya University Faculty of Education indicated the goodness of fit rates as $\chi^2/sd = 2.11$, RMSEA = .06, NNFI = .94, CFI = .95, RMR = .06, NFI = .90, IFI = .95 As for the applications for confirmatory factor analysis with the Amasya University Health Academy students the goodness of fit rates were found as $\chi^2/sd = 2.23$, RMSEA = .06, NNFI = .95, CFI = .96, RMR = .06, NFI = .92, IFI = .96.

Those analyses indicate that the Social Approval Scale is a valid and reliable instrument.